

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1936.

Första kammaren.

Nr 22.

Torsdagen den 2 april.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollet för den 27 nästlidne mars.

Anmälades och godkändes konstitutionsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 140, till Konungen i anledning av väckt motion angående en förstärkning av fullmäktige i riksbanken m. m.

Föredrogs och hänvisades till konstitutionsutskottet den av herr *Ström, Fredrik*, m. fl. väckta motionen, nr 371, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse av § 86 regeringsformen, § 38 riksdagsordningen samt §§ 1 och 2 tryckfrihetsförordningen.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet den av herr *Sjödahl* m. fl. väckta motionen, nr 372, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omläggning av skyddshemsverksamheten m. m.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet nedannämnda motioner: nr 373, av herr *Andersson, Verner*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försöksverksamheten på jordbrukets område m. m.; och nr 374, av herr *Björck, John*, i samma ämne.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran statsutskottets utlåtanden nr 64—70, bankoutskottets utlåtanden nr 26—29, jordbruksutskottets utlåtanden nr 50—52 och första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 3.

Föredrogs ånyo statsutskottets utlåtanden:

nr 11, angående regleringen för budgetåret 1936/1937 av utgifterna under riksstatens elfte huvudtitel, i vad angår anslaget till allmänna indragningsstaten;

nr 57, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande av medel till förbättring av förläggningsförhållandena å Järvafältet;

nr 58, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för löjtnanten vid fortifikationen A. Nyblom att tillgodoräkna sig viss tjänstetid för placering i löneklass;

nr 59, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag för inköp av tomt och uppförande av beskickningshus i Warszawa;

nr 60, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående understöd åt vissa lärarinnor, som på grund av folkskoleväsendets omorganisation förlorat sin anställning, jämte en i ämnet väckt motion;

nr 61, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avskrivning av till Västerås och Växjö domkyrkor utlämnade lån;

nr 62, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för adjunkten S. W. Uhr att för lönetur tillgodoräkna viss tjänstgöring; samt

nr 63, i anledning av väckt motion om tillgodoräkande för lektorn A. G. Herbert av viss tjänstgöringstid för beräkning av ålderstillägg som lektor.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Om ändringar i fråga om automobilbeskattningen. Föredrogs ånyo bevillningsutskottets betänkande nr 24, i anledning av vissa motioner avseende ändringar i fråga om automobilbeskattningen.

Till bevillningsutskottet hade hänvisats åtskilliga motioner, avseende ändringar i fråga om automobilbeskattningen. Av dessa motioner hade det syntes utskottet lämpligt att i ett betänkande behandla följande, nämligen:

1) de likalydande motionerna nr 102 i första kammaren av herr *Nylander* m. fl. och nr 256 i andra kammaren av herr *Hagberg* i Malmö m. fl.;

2) de likalydande motionerna nr 249 i första kammaren av herr *Carlström* m. fl. och nr 554 i andra kammaren av herr *Lundell* m. fl.;

3) de likalydande motionerna nr 250 i första kammaren av herr *Löfvander* m. fl. och nr 555 i andra kammaren av herr *Strindlund* m. fl.;

4) motionen nr 327 i andra kammaren av herrar *Johansson* i Bro och *Gustafsson* i Lekåsa;

5) de likalydande motionerna nr 103 i första kammaren av herr *Löfvander* och nr 253 i andra kammaren av herrar *Pehrsson* i Bramstorp och *Nilsson* i Hörby;

6) motionen nr 552 i andra kammaren av herr *Flyg* m. fl.; samt

7) motionen nr 119 i andra kammaren av herr *Werner* i Höjen m. fl.

Utskottet hade i det nu föreliggande betänkandet på återopade grunder hemställt, att riksdagen måtte, i anledning av motionerna nr 102, 103, 249 och 250 i första kammaren samt nr 119, 253, 256, 327, 552, 554 och 555 i andra kammaren, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om utredning angående automobilbeskattningen och därvid beakta vad i detta betänkande anförts samt för riksdagen framlägga de förslag, som kunde av utredningen föranledas.

Reservationer hade avgivits av, utom annan,

1) herr *Björnsson* mot viss del av utskottets motivering; samt

2) herr *Löfvander* likaledes mot viss del av utskottets motivering.

Herr Löfvander: Herr talman! När automobilbeskattningen i vårt land infördes år 1922, skedde detta under hänvisning till de merkostnader, som bruket av det nya trafikmedlet förorsakade vägväsendet. Den grundläggande principen för beräkningen av automobilskatten har alltsedan dess också varit, att denna skall utmätas med hänsyn till de ökade krav på vägväsendets underhåll och förbättring, som betingas av motortrafiken.

Denna princip finner jag vara riktig. Men den raskt och i viss mån oväntat stigande tillgången av bilskattemedel har under de senare åren skapat en tydlig benägenhet hos statsmakterna att delvis disponera dessa medel för ändamål, vilka få anses främmande för denna beskattnings ursprungliga och

Om ändringar i fråga om automobilbeskattningen. (Forts.)

speciella syften. Hur behjärtansvärda dessa ändamål än i vissa fall kunna vara, torde det få betraktas som oegentligt, att kostnaderna för desamma utan bärande skäl gäldas av för vissa andra bestämda syften avsedda skatteintäkter och ej bestridas genom allmän beskattning. Sådana för bilbeskattningens ändamål främmande utgifter äro bl. a. anslagen till upphandling av gatsten i syfte att bringa lättnad i arbetslösheten inom stenindustrin, till ökning av statspolisens personal samt till en snabbare än förut planerad avbetalning av statsverkets tillfälliga upplåning.

Bevillningsutskottets ärade ordförande yttrade vid behandlingen av denna fråga i utskottet, att då man skall taga ståndpunkt till automobilskatten har man att sikta till hur mycket man vill kosta på vägarnas underhåll och förbättring. Jag ger honom alldeles rätt i denna hans åsikt; vi skola icke efter-sätta kravet på goda vägar i landet. Det är till allmän båtнад. Men det kan icke undgås att man gör den iakttagelsen, att på ett visst område spåras en tendens till slöseri med dessa bilskattemedel. Man företar i vägdistrikten ofta vägrätningar utan att det förefinns något egentligt praktiskt behov av sådana arbeten. Att man är så generös när det gäller dylika arbeten ute i vägdistrikten finner jag till stor del ha sin grund däri, att man får så höga bidrag från staten. Man resonerar som så, att när man får upp till 90 procent i statsbidrag för ett vägarbete är det inte så noga med sparsamheten, och då ser man inte så mycket till det verkliga behovet. Det är inte endast vägbyggnaderna vid sådana vägrätningar, som äro dyrbara, utan det kastas ut mycket pengar även på jordlösen och dylikt.

Statsrevisorerna ha också haft sin uppmärksamhet riktad på detta spörsmål, då de i sina berättelser såväl 1934 som 1935 påpekat den inriktning, som våra vägingenjörer ute i bygderna ha.

Med hänsyn till vad jag nu framhållit har jag kommit till den uppfattningen, att bilskatten kan sänkas. Man behöver faktiskt inte taga ut så stora belopp genom denna skatt, och vägarnas goda skick behöver härigenom ändå icke äventyras. Jag har tillsammans med två kamrater i denna kammare samt herr Strindlund jämte flera medmotionärer i andra kammaren väckt en motion, vari föreslås en sänkning av gummiringsskatten från 3 kronor 50 öre till 2 kronor per kilo, såsom det var före denna skatts höjning, samt en sänkning av fordonsskatten från 14 till 11 kronor per 100 kilo av bilens tjänstevikt, minskad med 600 kilo.

Vi ha ansett att en lindring i skatten även bör komma den tyngre trafiken, d. v. s. lastbilar och omnibusar, till godo, och detta sker i högre grad om man sänker även gummiskatten. — Det förelåg ju i utskottet till behandling motioner, som avsågo endast sänkning av fordonsskatten. Det är ett särskilt intresse för landsbygden att det blir någon lindring för den tyngre trafiken, då man härigenom kan påräkna någon minskning i varufrakter och resekostnader. Nu vet jag ju, att det i dessa tider finns en annan meningsriktning, enligt vilken man ingalunda vill medge någon lindring för dessa företagare utan i stället vill pålägga dem ytterligare bördor. Men vi komma väl troligen att diskutera det spörsmålet senare under innevarande års riksdag.

Det har nu förelegat en mängd olika förslag rörande detta spörsmål till bevillningsutskottets behandling och jag har, då jag deltagit i handläggningen av dessa, funnit att jag icke nu vill yrka bifall till den motion, som jag och mina medmotionärer väckt. Vi ha kommit till klarhet om att en utredning är nödvändig, och detta är även utskottet enigt om. Men vad jag har att anmärka mot utskottets motivering är, att det i sitt betänkande allt för ensidigt trycker på att den blivande utredningen speciellt skall taga hänsyn till fordonsskatten.

Om ändringar i fråga om automobilbeskattningen. (Forts.)

Jag är av den uppfattningen, att skall en utredning i denna viktiga fråga göras skall den vara så allsidig som möjligt.

Herr talman! Jag har nu intet yrkande att framställa. Med detta mitt inlägg har jag endast velat ha utsagt min mening till protokollet.

Herr **Björnsson**: Herr talman! Den föregående ärade talaren berörde ett spörsmål, som knappast hör till det ämne vi i dag ha att behandla, då han framhöll att bilskatterna tagits till högre än vad som kan anses behövt. Det går litet grand in på saker, som falla inom statsutskottets kompetensområde. Men här i kammaren kan man ju vara något mera djärv än vad man får lov att vara i ett utskott, och då vill jag begagna tillfället att på det livligaste instämma med honom, då han utdömer allt onödigt slöseri i vår vägförvaltning. Sådant förekommer otvivelaktigt.

Däremot kan jag inte dela hans mening att det skulle vara oriktigt att av bilskattemedel täcka utgifterna för vissa av de ändamål, som nu tillgodoses. Jag fattar t. ex. arbetslöshetskommissionens arbeten på vägar, som äro för automobiltrafiken nyttiga eller kanske nödvändiga, helt enkelt som arbeten, som äro gjorda i förskott. Om det hade funnits tillräckliga bilskattemedel tillgängliga hade de sålunda förbrukats i stor utsträckning just på dessa vägar. Och då tycker jag inte alls att det är någonting märkvärdigt, att man nu begagnar automobilskattemedel för att i efterhand betala de utgifter, för vilka vid tiden för arbetets utförande tillgängliga automobilskattemedel icke räckt.

Jag delar för övrigt, herr talman, den siste ärade talarens uppfattning i vad det gäller utredningens allsidighet. Jag finner att vissa av de direktiv, som här äro lämnade, äro i någon mån ensidiga. Om man bestämmer sig för en viss mängd automobilskattemedel, säg etthundra miljoner, är det klart, att om man vill lätta på fordonsskatten måste man öka på en eller båda av de övriga skatterna och tvärtom. Jag har det intrycket att bevillningsutskottet alltför mycket skjutit fram fordonsskatten såsom den där först bör komma i fråga till lindring, och det finns enligt min mening ingalunda tillräckliga skäl att så här på förhand göra ett dylikt uttalande.

Utskottet säger på sidan 23: »Skatterna å förbrukningsartiklarna överensstämma sålunda bättre än fordonsskatten med syftet med ifrågavarande beskattning även om skatterna å förbrukningsartiklarna stundom hårt kunna drabba ägare av i yrkesmässig trafik eller eljest i intensiv drift begagnade motorfordon. I fråga om dylika fordon torde emellertid i regel gälla, att dessa på grund av körningens stora omfattning i hög grad slita vägarna.» Om det skall vara någon mening med att tala om skattebelastning och vägslitning får man inte tala om den totala skattebelastningen under ett år eller den totala vägslitningen under ett år, utan man måste naturligtvis resonera om skattebelastningen per körd mil, alltså prestationsenheten. Och då kan jag inte förstå att bensinskatten eller gummiringsskatten i och för sig drabbar en trafikbil, som kör många mil om året, mer än en privatbil. Den omständigheten att vi å ena sidan ha en chaufför, som har trafikbilstillstånd, och å andra sidan en private chaufför, kan icke ändra någonting i och för sig vare sig i fråga om skattebelastningen eller i fråga om vägslitningen. En yrkeschaufför, som har exempelvis en Buick och kan köra med en förbrukning av en och en halv liter på milen, får betala 15 öre i bensinskatt per mil, och en private chaufför, som kör samma sträcka med samma vagn, får betala lika mycket i skatt och sliter vägarna lika mycket också. Det påstående, som här göres, är sålunda efter min uppfattning icke riktigt, om man tänker på skattebelastningen per körd mil och vägslitningen per körd

Om ändringar i fråga om automobilbeskattningen. (Forts.)

mil, såframt man nämligen inte vill göra gällande, att våra yrkeschaufförer fara fram värdslösare eller snabbare på våra vägar än gentlemannachaufförerna, och det tror jag nu inte att man kan.

Men det finns ett annat område, där dessa skatter ingalunda äro lika skäliga som fordonsskatten. Det är om man fäster avseende vid biltrafiken i våra städer å ena sidan och biltrafiken på landsbygden å den andra. En Stockholmschaufför, som kör med samma bil som vi tänkte oss i det föregående fallet, får troligen använda två liter per mil, där man på landsbygden kan reda sig med en och en halv, på grund av idelig uppbromsning i trafiken och dylikt. En Stockholmschaufför får under den förutsättningen betala 20 öre i skatt per körd mil, där en yrkeschaufför på landsbygden får betala endast 15 öre, och han sliter inte alls, eller i varje fall högst obetydligt, de vägar för vilka bilskattemedel tagas i anspråk. Våra städer få över huvud taget en mycket liten andel av bilskattemedlen, och denna andel får ju endast användas för sådana genomfartsleder, som äro för biltrafiken särskilt viktiga.

Det finns en utredning gjord för några år sedan som visar, att Stockholms droskchaufförer först och främst genom sina bilskatter få betala lika mycket som åtgår för att underhålla allt vad gator heter i Stockholm och dessutom som privatpersoner betala skatt för att underhålla dessa gator.

Vad jag nu sagt om bensinskatten gäller i samma mån om gummiringsskatten. Och för övrigt tror jag man kan hålla med herr Löfvander om att gummiringsskatten nog är svagare i vissa avseenden än bensinskatten.

Jag menar sålunda, att när man ur detta betänkande kan utläsa, såsom jag ser det, ett förord för att sätta ned fordonsskatten och i samma mån oundvikligen öka skatterna för förbrukningsartiklarna, så saknar det efter min mening berättigande. Det är bäst att låta utredningen även på denna punkt röra sig fullkomligt fritt. Och jag kan ju tillägga, att man faktiskt tidigare lagt in i vägslitningen något mer än man skulle frestas att tro när man läser detta utskottsbetänkande. Man har alltid sagt, att man får betala en fordonsskatt därför att landet håller sig med ett stort vägnät. Det motsvarar, kunde man ju säga, ungefärligen anslutningskostnaden till ett elektricitetsverk; man får betala rätt mycket bara för att ha möjligheten att taga ut ström även om man i själva verket inte tar ut någonting. Och jag tror det är ganska väl motiverat att på samma sätt ha en fast anslutningsavgift till vårt stora och numera också rätt goda vägnät.

Vidare, herr talman, skulle jag nog ha önskat att man i detta sammanhang hade krävt beaktande av ett par andra spörsmål. Vår bensinskatt är ju så inrättad, att landets bilägare via de alltjämt privathandlande bensinimportörerna och bensinförsäljarna få betala ett belopp på mellan två och tre miljoner för att understödja sulfitspritindustrien. Vi ha ännu inte något monopol på denna gren av affärsverksamheten. Det ha vi däremot på ett annat område, nämligen då det gäller trafikförsäkringen. Varje bilägare är lagligen skyldig att hålla sin bil försäkrad och det finns en kartell av försäkringsbolag, som därvidlag kan taga ut rätt mycket pengar. Det är en pålaga, som är ganska närbesläktad med fordonsskatten. Jag skulle tro att man skulle kunna nå ökad trafiksäkerhet — jag vill åtminstone hålla det för troligt — men i varje fall en väsentlig kostnadsminskning, om man ginge in på ett sådant arrangemang, att staten bara ställde sig som garant i sista hand för bilägare, som ställa till skada, eller chaufförer, som ställa till skada, såframt icke vederbörande kunna betala själva. Då skulle en hel massa av de personer, som köra utomordentligt försiktigt — våra jordbrukare t. ex., som bara köra en och samma vägsträcka, låt mig säga ett par, tre mil, ett par gånger

Om ändringar i fråga om automobilbeskattningen. (Forts.)

i veckan för att sköta om sina affärer i närmaste stad eller handelscentrum — kunna underlåta att taga trafikförsäkring. Det kunde vara skäl i att den utredning, som här verkställes, kastade ett litet öga på det monopol, som numera har hand om trafikförsäkringen. Jag skall tala om ett litet speciellt fall för att belysa, vilka taxor man där tillämpar. En person kan få dela upp trafikförsäkringen på två terminer, vilket ju för mindre bemedlade chaufförer kan vara av ett visst värde, och för att sålunda bevilja ett halvt års anstånd med halva försäkringsbeloppet kräver man fem procents ränta på hela beloppet, d. v. s. en årsränta av tjugu procent på det belopp, på vilket kredit beviljas. Jag rekommenderar i detta sammanhang till utredningsmännens uppmärksamhet de förhållanden, som stå i samband med denna sida av verksamheten.

I övrigt, herr talman, kan jag ju inte tänka mig att göra något yrkande om ändring i utskottets kompromissvis hopkomna motivering. Det är ett alldeles för komplicerat spörsmål för att det skall vara rimligt att begära, att kammarens ledamöter nu genast skola kunna taga saklig ståndpunkt i den ena eller andra riktningen. Jag har endast till den kraft och verkan det kan ha velat i anslutning till min reservation ge uttryck åt de synpunkter, som jag här tillåtit mig framlägga.

Herr Bårg, Anders: Det torde knappast påkallas något inlägg ifrån icke reservanters sida i denna fråga, då icke något yrkande har gjorts, men jag ber ändå få säga några få ord.

Jag tyckte mig märka särskilt av herr Björnssons anförande, att han är i någon mån missnöjd med det sätt, på vilket utskottet här har gjort en antydan om vissa moment i det här beskattningsspörsmålet. Jag hade annars nästan väntat, att man från kammarens sida skulle ha klagat över brist på direktiv i denna utredning därför att den är så pass intetsägande — höll jag på att säga — att man kanske kunde haft skäl att förvänta något mera bestämt uttalande. Vad herr Björnsson tycks fästa sig vid är den reflexion, som utskottet gör, när det säger, att fordonsskatten inte stämmer i samma mån överens med bensin- och ringskatten som mätare av vägslitningen. Det kan ju kanske vara riktigt, att fordonsskatten i och för sig inte är så särskilt betungande för den, som kör långa vägsträckor, om man slår ut hela skatten per körd vägmil, men det ligger ju nära till hands för en icke sakkunnig på detta område åtminstone att reflektera på det sättet, att en bil, som inte körs på vägarna något nämnvärt, inte sliter vägarna så mycket, men att fordonsskatten dock är lika hög för den bilen som för den, som sliter vägarna mycket. Det är den lilla reflexionen, som utskottet har tillåtit sig göra här — dock utan att ge några direktiv åt utredningsmännen med hänsyn därtill.

Utskottet talar sedan om en bättre avvägning av fordonsskatten mellan tyngre och lättare bilar, men det är en annan sak än fordonsskatten i och för sig.

Sedan ber jag, herr talman, att få livligt instämma i herr Björnssons anförande rörande den ojämnhet i fråga om tilldelning av bilskattemedel, som är rådande mellan stad och land. Det är ju alldeles uppenbart, att de biltrafikanter, som köra på av städerna själva bekostade gator och kanske mycket sällan — åtminstone i vissa fall mycket sällan — äro ute och nöta landsvägarna, äro oskäligt högt beskattade, om man skall lägga vägslitningen som mått på skatten. Denna skatt är naturligtvis liksom många andra och kanske i större utsträckning än andra en skatt, som träffar fasligt ojämnt. Jag har emellertid frågat mig, om det finns någon tänkbar möjlighet att avväga skattesatserna särskilt vad beträffar bensin- och gummiskatten med hänsyn

Om ändringar i fråga om automobilbeskattningen. (Forts.)

till huruvida bilarna köras på städernas gator eller ute på landsvägarna. Den enda möjlighet att göra någon jämkning i det fallet är ju, att städerna få större bidrag av bilskattemedlen, men det är en sak, som inte alls avhandlas i detta sammanhang.

Jag vill också säga, att det inte allenast är i fråga om städerna och landsbygden, som den här bensinskatten åtminstone är fasligt ojämn. Jag har förut i kammaren för åtskilliga år sedan påpekat en ännu större absurditet än denna, och det är, herr talman, den omständigheten, att den, som i likhet med mig inte har någon bil utan en liten motorbåt och kör på vattnet i stället för på landsvägarna och således inte kan slita landsvägarna, också får betala sin vägskatt i form av bensinskatt. Sådana där ojämnheter får man väl dock dragas med.

Jag kan inte finna för min del, att det föreliggande betänkandet på något sätt vare sig lägger hinder i vägen för en allsidig och förutsättningslös utredning eller gör några påtryckningar i det ena eller andra hänseendet utan att spörsmålet verkligen må kunna bli föremål för ett fritt och otvunget övervägande för att komma fram till ett rimligt resultat.

Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Nilsson, Johan, i Kristianstad: Herr talman! Jag skall med anledning av de uttalanden, som här gjorts av herr Löfvander och herr Björnsson, tillåta mig att yttra några få ord. Jag tycker, att vissa saker, som de här yttrat sig om, inte böra stå alldeles oemotsagda.

Herr Löfvander gjorde sig till tolk för den meningen, att det har varit ett slöseri, när det gällt vägbyggandet, och att man inte kan komma ifrån, att det under senare tider har sagts så pass ofta, att det liksom har inpräntats i den allmänna meningen, att det verkligen skulle föreligga ett visst slöseri på det här området. Jag tror dock, att det är överdrivet. Det är visserligen sant, att utvecklingen på vägväsendets område har varit storartad under de senaste tio åren exempelvis, men jag tror, att det har varit en mycket lycklig utveckling och den har givetvis också varit nödvändig. Den har ju kommit på grund av motorfordonens vida utbredning överallt i hela vårt land. Sedan är det ju en omständighet, som har gjort, att utvecklingen just på vägväsendets område har skett i ett mycket snabbare tempo än på vissa andra områden, nämligen den arbetslöshet, som varit rådande. Man har näppeligen kunnat finna några mera lämpliga arbetsuppgifter än just vägbyggande, när det har gällt att få fram arbeten, som skapa ett stort antal dagsverken. De vägrätningar, som ha gjorts och fortfarande pågå i mycket stor utsträckning, kunna ju visserligen förefalla onödiga, men när det gäller att bestämma, var nya vägar skola gå fram, och man måste utgå ifrån att man kanske bygger för århundraden framåt, är det klart, att man får bortse ifrån mindre synpunkter, som eventuellt skulle vara giltiga, i fall det gällde ett arbete, som blott vore av betydelse för en kortare tid.

Jag har tidigare haft tillfälle att i denna kammare uttala den meningen, som jag nu upprepar ännu en gång, att det är till synnerlig stor fördel för vårt land, att vi inrikta oss på att hålla oss med ett gott vägväsende. Det är ju nämligen så, att vi fortfarande ha en kolossal import av bilar, reservdelar, bensin och gummi m. m., och det är ju klart, att om vi ha ett väl ordnat vägväsende och goda vägar, blir det en väldig inbesparing på detta material i fråga om slitage och åtgång mot om man har vägarna i dåligt skick. Det kunna inte minst våra bilister konstatera, och de ha nog också med tacksamhet sett den utveckling, som förevarit och som vi nog också få anse har gått i rätt riktning.

Om ändringar i fråga om automobilbeskattningen. (Forts.)

När man sedan utgående från detta betänkande skall börja denna utredning och man skall försöka göra en kalkyl över huru mycket pengar, som vi vilja ha in på detta område för att tillgodose vårt vägväsende för framtiden såväl vad gäller fortsatt utbyggande som underhåll av vägarna, är det klart, att där kunna meningarna bli mycket delade. En synpunkt, som vi ha givit ett litet svagt uttryck åt här i betänkandet och som man givetvis inte kan bortse ifrån, är frågan, om den nuvarande vägs-katten skall utgå i fortsättningen och hur den lämpligen skall avvägas. Det betyder ju rätt mycket också, när man skall bedöma dessa frågor.

Sedan var slutligen herr Björnsson inne på en sak angående försäkringsväsendet. Jag vet nu inte, om han kunde ha något skäl för att säga, att det finns någon slags monopolisering på detta område. Jag har inte hört talas om detta, utan jag tror tvärtom, att det är ganska skarp konkurrens, herr Björnsson. Det skymtade i alla fall fram litet socialiseringsplaner från herr Björnssons sida, då han här ville locka in utredningen på att staten skulle ställa sig som försäkringsgarant för hela detta vidlyftiga område. Jag tror, att man nog får syna den här saken väl i sömmarna, innan man verkligen ger sig in på någonting sådant. Det blir uppgifter, som kanske bli ganska betungande för statsverket.

Herr talman! Jag har endast velat göra dessa korta uttalanden och anhåller att i likhet med herr Bårg få yrka bifall till utskottets förslag.

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i förevarande betänkande hemställt.

Herr statsrådet *Sköld* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 233, angående viss reglering av handeln med färsk torsk.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till avgörande bankoutskottets utlåtan- den nr 20, i anledning av framställningar angående pensioner och understöd åt vissa i statens tjänst anställda eller förut anställda personer m. m.

Punkterna 1—5.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 6.

*Om pension
åt f. fortifika-
tionsarbetsför-
mannen L. V.
Sundström.*

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 345, hade herr *Meyerhöffer* hemställt, att riksdagen ville för sin del besluta, att förre fortifikationsarbetaren i Boden Leo Vilhelm Sundström skulle tillerkännas en årlig pension av kronor 792.

Utskottet hade i den nu föredragna punkten av angivna orsaker hemställt, att ifrågakvarande motion II: 345 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Reservation hade anförts av herr *Lovén*, vilken ansett, att utskottets yttrande bort hava den lydelse, reservationen visade, samt att utskottet bort hemställa, att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 345, måtte medgiva att förre fortifikationsarbetsförmannen Leo Vilhelm Sundström finge från och med den 1 januari 1936 under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 504 kronor.

Om pension åt f. fortifikationsarbetsförmannen L. V. Sundström. (Forts.)

Herr Ström, Torsten: Vid denna punkt är avgiven en reservation av herr Lovén. Det var vid utskottsbehandlingen av denna punkt mycket delade meningar och utskottets beslut tillkom på det sättet, att lotten fick avgöra. Det var åtta röster mot åtta, och det var genom lottdragning, som utskottet kom till det beslut, som här föreligger.

I fjol förelåg en motion av herr Lövgren i Boden. Det gällde då en pension åt en f. d. banarbetare i Boden och det fallet kan ungefär likställas med här föreliggande. Vederbörande tillerkändes då en pension av riksdagen på 504 kronor och jag skall nu här be att få visa, huru lika dessa båda fall äro. Denne person, Eriksson, som tillerkändes en pension i fjol, är endast fyra dagar äldre än den det nu gäller, Sundström. Erikssons styrkta tjänstgöring vid statens järnvägar och vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden kunde uppskattas till 18 år, varjämte han under tre år varit stamanställd. Hans sammanlagda tjänstetid kunde således angivas till 20 år. Sundströms styrkta anställningstid vid fästning- och kasernbyggnadsarbetena i Boden uppgår till 19½ år eller i det närmaste till samma tjänstetid som Erikssons, varjämte är att märka, att Sundström under 14 år av sagda tid tjänstgjort som förman, alltså i högre tjänsteställning än Eriksson. Eriksson slutade sin anställning i statens tjänst år 1922 vid 49 års ålder. Sundström slutade likaledes år 1922 vid 49 års ålder.

Förhållandena äro alltså i stort sett desamma beträffande Eriksson och Sundström. Att de kommo att behandlas olika av fjolårets bankoutskott och riksdag torde möjligen hava berott på att Eriksson jämställdes med vissa i någon mån likartade pensionsfrågor, avseende ban- och järnvägsarbetare, medan Sundström kom att jämföras med vissa fortifikationsarbetare.

I regel bör man givetvis söka uppehålla den principen att icke medgiva pension, då vederbörande avgått ur statens tjänst för lång tid sedan och vid icke normal pensionsålder. I det föreliggande fallet Sundström torde emellertid ett undantag böra göras från sagda princip, enär förhållandena beträffande honom äro så uppenbart likartade med dem, som föreligga beträffande Eriksson, som år 1935 erhöll pension av riksdagen.

Båda dessa personer äro bosatta i Boden. Den, som i fjol fick pension, vände sig till herr Lövgren i andra kammaren och det gick bra vid det tillfället. Den man, som det nu är fråga om här, har vänt sig till herr Meyerhöffer. Det har gått sämre. Nu tycker jag för min del, att riksdagen bör skipa rättvisa i detta fall och inte se till vem som är motionär, höll jag på att säga, utan bevilja den lilla pension, som reservanten herr Lovén föreslagit.

Jag ber sålunda, herr talman, att få yrka bifall till herr Lovéns reservation.

Häri instämde herr *Nilsson, Theodor*, och herr *Bjurström*.

Herr Lindley: Visserligen ha vi inom bankoutskottet inte så förskräckligt många principer, som vi oryggligt hålla på, men en av de principer, som vi hittilldags ha försökt hålla på, är den, att vi ha inte velat bevilja några pensioner till personer, som lämnat statstjänsten, men som tio à tolv år därefter, när deras privata tjänst är slut, komma och begära, att staten skall bidraga till deras försörjning genom att bevilja dem en pension. En tid hade vi en hel massa sådana fall. Det var en hel svärm av människor, som lämnade statstjänsten under krisåren, då det var möjligt att få bättre löneinkomster på annat håll. En hel mängd lämnade som sagt statstjänsten, men sedermera kom en del tillbaka och begärde att få pension för den tid, som de varit anställda i statens tjänst. Vi vägrade samvetsgrant att bevilja någonting sådant. Nu är det verkligen så, som den siste ärade talaren sade, att riksdagen gav förra

Om pension åt f. fortifikationsarbetsförmannen L. V. Sundström. (Forts.)
 året en pension till en herr Eriksson från samma plats, Boden. Även Homerus kunde slumra till någon gång. Jag har inte någon del i ansvaret för att pensionen till Eriksson beviljades förra året. Jag anser, att det var oriktigt. Man begick en dumhet, men för att reparera den dumheten skall man inte begå en dumhet till. Det enda skälet och samtidigt det mest grundläggande skälet är ju det, att dessa två personer bo på samma plats, i Boden. Hade det här varit fråga om en person, som hade bott i södra Sverige, t. ex. Småland, då hade säkerligen inte utskottsminoriteten, om vi så skola kalla den, trots röst-siffrorna åtta mot åtta, velat gå med på att bevilja här ifrågavarande pension. men just därför att dessa två personer bo på samma plats har man ju svårt att förklara, varför den ena har kunnat slinka igenom och få pension och icke den andra. Avgörande för frågan har inte varit, att det är två olika personer, som ha motionerat om pension, utan förhållandet är det, att det har slumpat sig så, att i det ena fallet har man inte tittat på saken så grundligt, och därför har den ena slunkit igenom, medan den andra lämnats utanför.

Jag kan ju inte se, att det skall var absolut nödvändigt att reparera en dumhet med en annan dumhet. Efter att ha begått dumheter två gånger äro vi fast för framtiden, och då kommer helt säkert hela den svärm av pensions-sökande, som lämnat statstjänsten under krisåren och redan fått sina pensions-ansökningar avslagna, att på nytt lämna in ansökningar och åberopa just detta fall Sundström, om nu riksdagen skulle bevilja honom pension. Det är ju också just riksdagens beslut att bevilja Eriksson pension, som motionären Meyerhöffer nu åberopar som skäl för att Sundström också skall ha pension. Vi kunna vara övertygade om att om riksdagen nu beviljar Sundström pension, kommer det att medföra, att det blir åtskilliga framställningar om pension åt personer, som haft statstjänst, men sedermera övergått till privat tjänst.

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets hemställan.

Herr Ström, Torsten: Ja, herr talman, allt detta som herr Lindley här sagt, förstår kammaren, men det förstår inte Sundström som går uppe i Boden och väntar att bli hjälpt. Han har arbetat sida vid sida med den andre mannen, som i fjol på grund av enskild motion tillerkändes pension. Han har vänt sig till en annan motionär än denne och det har, som jag tidigare sagt, gått sämre för honom. Han kommer troligen under sin återstående tid att bo där uppe i Boden och anser sig illa behandlad av svenska riksdagen, under det att hans kamrat blivit vänligt behandlad. Den oformlighet, som riksdagen står i begrepp att begå, om den skulle bifalla föreliggande motion, är nog inte så stor, och jag tror heller inte att beslutet skall bli prejudicerande. Jag vädjar till kammaren att bifalla reservationen, som går ut på ett pensionsbe-
 löpp av 504 kronor om året.

Herr Lindgren: Herr talman! Fallen Eriksson och Sundström äro icke absolut lika. Det finns någon skillnad mellan dem, ehuru jag medger, att den är härfin.

Jag anser mig emellertid, då jag har ordet, böra upplysa kammaren om att de ledamöter, som i utskottet röstade för pension åt Sundström, ha samstämmigt förklarat, att de gjorde en dumhet i fjol, och att om de inte hade tillstyrkt pensionen för Eriksson i fjol, skulle de inte ha tillstyrkt åt Sundström i år. Jag instämmer med herr Lindley däri, att har man begått en dumhet, bör man låta sig angeläget vara att söka rätta till den, ty om man går in för denna motion, kan snart inträffa ett annat fall, som är något så när liknande. Och då har man svårt att säga nej. De, som lämnade sin statstjänst före fyllda 50 år, då det under kristiden var lätt att få arbete, dem är det inte så synnerligen nöd-

Om pension åt f. fortifikationsarbetsförmannen L. V. Sundström. (Forts.)
vändigt att man pensionerar. Jag tror, att det kan leda till ganska bekymmersamma konsekvenser. Jag röstade emot pension åt Eriksson i fjol, men även om jag hade röstat för pension åt honom då, skulle jag nu ha förklarat, att eftersom jag kommit till insikt om att det var oriktigt, så skulle jag i år rösta emot den här föreslagna pensionen. Men den konsekvensen ha de åsyftade utskottsledamöterna inte tagit.

Jag har ansett mig böra upplysa om detta och yrkar bifall till utskottets förslag.

Herr Ström, Torsten: Herr talman! Jag vet inte i vad mån herr Lindgren fått fullmakt av nämnda utskottsledamöter att omtala deras bondånger. Jag hör i alla fall inte till dem, som utfärdat denna fullmakt. Vi voro flera utskottsledamöter, däribland herr Nilsson i Mölndal, som deltog i den preliminära behandlingen av detta ärende, men vid slutbehandlingen voro vi inte närvarande i utskottet och blevo följaktligen inte antecknade i betänkandet. Hade vi varit närvarande vid slutbehandlingen, så hade herr Lovén inte stått som ensam reservant, utan säkerligen hade det varit ytterligare tre eller fyra personer, som stått som reservanter för den här motionen.

Herr Ehrnberg: Jag skall be att få ansluta mig till den mening, som uttalats av herrar Lindley och Lindgren. Förhållandet är, att då frågan om pension åt Eriksson i fjol var före, hörde jag till dem, som tillstyrkte pension åt honom. Då nu förevarande pensionsfråga kom upp i utskottet och man återopade beslutet i fjol om pension åt Eriksson, var det ingen i utskottet, som kunde förstå, att det varit möjligt att vi kunnat tillstyrka pension beträffande denne. Man kunde inte erinra sig, hur det gått till, och man utgick ifrån, att Eriksson i fjol haft en sådan inflytelserik och kraftig förespråkare inom utskottet, att utskottet av det skälet frångått den praxis, som i tidigare fall alltid följts inom utskottet och enligt vilken praxis pension åt Eriksson i fjol borde ha blivit avstyrkt. Vad Sundström beträffar, fann jag mig på grund av de upplysningar, som lämnades i utskottet, föranlåten att ansluta mig till den mening som blev majoritetens, och i likhet med herr Lindley ansåg jag, att om man en gång gått ifrån en tidigare erkänd god praxis, fanns det ingen anledning att fortsätta på den vägen, då man blivit upplyst om att det icke överensstämde med vad tidigare allmänt ansetts vara riktigt.

Jag tillåter mig yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Bagge: Herr talman! Jag vill bara begagna tillfället att fästa uppmärksamheten på detta utmärkta åskådningsexempel på det system, som riksdagens behandling av pensionsärenden innebär. Jag tror, att det varit ganska lämpligt, om riksdagen velat gå med på den motion, som vi från högerhåll väckte här i början av riksdagen och som gick ut på att avlysa det här systemet.

Herr Källman: Jag kan inte underlåta att framhålla, att när man sitter här och hör på behandlingen av den föreliggande motionen, fallet Sundström, kommer man givetvis att tänka på att uppe i Boden finns det två gubbar, som äro lika förtjänta eller oförtjänta av pension. Emellertid har riksdagen förra året givit den ene pension, det må nu vara rätt eller orätt, men den andre skall vägras pension i år. Jag måste säga mig, att för dem där uppe är det obegripligt, att riksdagen skulle kunna förfara på sådant sätt, och på grund av dessa förhållanden och med hänsyn till anförda omständigheter, som måste

Om pension åt f. fortifikationsarbetsförmannen L. V. Sundström. (Forts.)
vara av betydelse för dem det gäller, får jag ansluta mig till herr Ströms yrkande.

Sedan överläggningen ansetts härmed slutad, gjorde herr talmannen jämlikt därunder förekomna yrkanden propositioner, först på bifall till vad utskottet i den under behandling varande punkten hemställt samt vidare på antagande av det förslag, som innefattades i den vid punkten avgivna reservationen; och förklarade herr talmannen, efter att hava upprepat propositionen på bifall till utskottets hemställan, sig finna denna proposition vara med övervägande ja besvarad.

Herr *Ström, Torsten*, begärde votering, i anledning varav uppsattes samt efter given varsel upplästes och godkändes en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller vad bankoutskottet hemställt i sitt utlåtande nr 20 punkten 6, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, antages det förslag, som innefattas i den vid punkten avgivna reservationen.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen ånyo uppläst, verkställdes till en början omröstning på det sätt, att efter särskilda uppmaningar av herr talmannen först de ledamöter, som ville rösta för ja-propositionen, och därefter de ledamöter, som ville rösta för nej-propositionen, reste sig från sina platser.

Då herr talmannen fann tvekan kunna råda angående omröstningens resultat, verkställdes härefter votering medelst omröstningsapparat; och befunnos vid omröstningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 53;

Nej — 45.

Därjämte hade 10 ledamöter tillkännagivit, att de avstode från att rösta.

Punkterna 7—9.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 10.

*Om pension åt
f. skräddaren
A. Landin.*

I en inom första kammaren väckt motion, nr 208, hade herr *Bäcklund* hemställt, att riksdagen måtte medgiva, att förre skräddaren Albin Landin, Karlsborg, finge fr. o. m. den 1 januari 1936 från allmänna indragningsstaten åtnjuta årlig pension av 852 kronor.

Utskottet hade i den nu ifrågavarande punkten på anförda skäl hemställt, att förevarande motion I: 208 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Herr **Bäcklund**: Herr talman! I förevarande utlåtande har utskottet behandlat åtskilliga framställningar från Kungl. Maj:t men dessutom inte mindre än 18 motioner under olika punkter avgivna av en mängd motionärer. Samtliga dessa motioner ha blivit avstyrkta av utskottet.

Herr Lindley talade nyss om principerna i utskottet och jag kan ju också

Om pension åt f. skräddaren A. Landin. (Forts.)

säga, att jag har någon kännedom om arbetet i detta utskott, alldenstund jag tidigare tillhört detsamma i ett tjugotal år. Den princip, som utskottet vid detta tillfälle haft, är att hemställa om avslag på alla väckta motioner, som avhandlas i detta utlåtande. Bland dem är det en motion, som jag tillåtit mig väcka, om pension åt förre skräddaren Albin Landin i Karlsborg. Han har tjänat staten sammanlagt omkring 29 år, är 64 år gammal samt sjuk och oförmögen till arbete. Trots dessa förhållanden har jag inte kunnat beveka utskottet att gå med på motionen. Detta är efter mitt sätt att se saken ganska egendomligt, ty med en så pass lång tjänstetid och med 64 års ålder vid avgången brukar ju alltid en befattningshavare tillerkännas åtminstone en mindre pension. I föregående ärende, där kammaren nyss voterade avslag, var det ju fråga om en avsevärt kortare anställningstid. Det var också på det sättet, att vederbörandes anställning inte hade varat hela tiden, till dess pension skulle inträda. Så är inte fallet här. Riksdagen har för övrigt en gång tidigare behandlat en annan framställning rörande denne man. Det var nämligen så, att då volontärskolorna i Karlsborg i samband med 1925 års indragningar flyttades, blev denne man utan sitt arbete. Han hade för att kunna fullgöra detta arbete åt kronan måst förskaffa sig en verkstadsbyggnad enligt kontrakt med kronan, avsedd både för skomakeri och skrädderi. Denna verkstadsbyggnad blev då i och med att skolan förflyttades från Karlsborg praktiskt taget värdelös. Landin tillerkändes då av riksdagen på enskild motion, som tillstyrktes av statsutskottet, ett belopp av 2,000 kronor för att han i någon mån skulle få gottgörelse för den förlust, han kommit att lida på verkstadsbyggnaden. Denna var uppförd på kronans mark. Beslutet betyder i alla fall att riksdagen vid det tillfället velat försöka skapa litet rättvisa. När detta skedde, var mannen inte i den ålder, att man kunde anse, att han då behövde pensioneras. Sedan dess har han fått anställning vid ett annat regemente och arbetat där till 1935. Då var han 64 år gammal och fick upphöra med sitt arbete. Emellertid vore det enligt mitt sätt att se saken rättvist, om denne man nu tillerkändes en mindre pension. Till jämförelse skall jag, herr talman, taga ett annat i detta utlåtande behandlat pensionsärende från Skaraborgs län. Under punkt 13 har utskottet behandlat en kungl. proposition och tillstyrkt densamma. Det gäller pension åt extra befattningshavaren hos länsstyrelsen i Skaraborgs län Carl Axel Andersson. Denne fick anställning vid 50 års ålder och är nu 65 år. Han har alltså tjänat i 15 år. Han föreslås av Kungl. Maj:t till en pension av 864 kronor och detta belopp har utskottet gått med på. Det är klart, att man tycker, att det är litet egendomligt, att när en man efter 15 års tjänst och efter att ha börjat tjänstgöra så sent som vid 50 års ålder föreslås till pension, en person som tjänat staten omkring 29 år och är ungefär lika gammal som den förre men har börjat sin tjänst i mycket yngre år, inte skulle vara berättigad till pension.

Jag vet ju mycket väl att det inte är lätt att hålla principerna strikta i bankoutskottet, det har ju visat sig till och med här i dag. Jag vet också, att det ofta vid plenum i bankoutskottet beror på huru sinnelaget är hos ledamöterna, om det skall lyckas att få en motion igenom eller icke. Den ena dagen kan det gå väldigt bra och den andra dagen går det litet sämre. Människorna äro nu en gång sådana och sådana äro naturligtvis också ledamöterna i bankoutskottet. De ha sina ljusa stunder och ha också sina mörka, vilket tydligen inverkat i de här kvistiga frågorna, där det är rätt svårt att hålla raka linjer. Ja, herr Lindley följer ju i regel en rak linje — han går emot allt småfolks pensioner. Men jag vädjar till de andra ledamöterna i utskottet, som inte bruka ha så starka principer som han, att de skola låta rätten segra i detta fall och ge den gamle skräddaren en pension, som han är väl värd.

Om pension åt f. skräddaren A. Landin. (Forts.)

Med dessa ord, herr talman, ber jag att få yrka bifall till den av mig i ärendet väckta motionen nr 208.

Herr Åkerberg: I varje framställning om pensioner åt gamla människor finns det ju en viss grad av berättigande. Helst skulle man vilja bifalla alla sådana framställningar, men det skulle ju, såsom alla förstå, leda till betänkliga konsekvenser. Det skulle leda till att vi på det här sättet finge folkpensioneringen införd, ty alltid finns det möjlighet för nästan varje människa att åberopa, att han eller hon haft något med staten att göra. Skall man inte hamna i sådana konsekvenser, måste man ha några principer. Det är klart, att de principerna måste bli bristfälliga, när man behandlar ärendena på det sätt, som här måste ske. Det är, såsom redan här framhållits, så, att stämningarna i utskottet växla. Ibland finns det en vältalig och energisk förespråkare för en viss framställning, och då kan man i bankoutskottet genomdriva bifall till en framställning, trots att det kan åberopas prejudikat från den förgångna tiden, vilka gå i motsatt riktning. Ofta är det på det sättet, att det skapas prejudikat genom den gemensamma voteringen, och om endera kammaren då är i särskilt glad stämning, kan den ju i vissa ärenden sätta bankoutskottet för många år framåt i ett tvångsläge. Det är klart, att det måste bli slitningar i ett sådant system. Jag instämmer med herr Bagge i hans yttrande, att det vore bra, om man kunde hitta på något annat. Nu har det ju skett en förbättring genom den reglering särskilt av arbetarpensioneringen, som ägde rum för ett par år sedan. Därigenom komma en hel del sådana frågor rent automatiskt att behandlas av regeringen, men då denna förändring skedde hade vi hoppats, att antalet av de här motionerna skulle nedgå. De förhoppningarna tyckas i alla fall komma att svikas.

Vad nu detta ärende beträffar finnes naturligtvis även i det en viss grad av berättigande. Det är synd om mannen. Men om man vill hålla på några principer och önskar, att gränsen skall gå någonstans, så finns det nog ingen möjlighet för riksdagen att bevilja denna framställning. Herr Bäcklund har sagt, att mannen varit i statstjänst i 29 år. Det är en sanning med ganska betydande modifikation. Jag kan inte räkna mig fram till att han varit i statstjänst mera än allra högst 8 år. Han var nämligen anställd vid Karlsborg artillerikår i 4 år, 1890—1894, och sedan var han anställd som skräddare vid Älvsborgs regementes intendenturverkstäder 1928—1935 med en sammanlagd effektiv tjänstetid av något över 4 år. Sammanlagda tiden blir alltså något över 8 år. Under mellanliggande tid var han först anställd på en enskild skradderiverkstad, som utförde arbete till infanterivolontärskolorna på Karlsborg, och sedan drev han själv denna verkstad, men man kan inte säga att detta är detsamma som att vara statsanställd. Nu är det sant, att denna hans egna verkstad förlorade sitt värde, då volontärskolorna flyttades från Karlsborg, men på grund härav erhöll han på sin tid en engångsersättning av 2,000 kronor, som han då förklarade sig nöjd med.

Jag instämmer med herr Bäcklund i att framställningen är behjärtansvärd, men med hänsyn till de principer, som bankoutskottet ändå försökt att få fram för att erhålla någon stadga i detta system, måste jag hemställa, att kammaren måtte bifalla avslagsyrkandet.

Herr Bäcklund: Herr talman! Här har ju varit olika uppfattningar om mannens tjänstetid, och det är klart, att jag inte kan direkt påstå, att han hela tiden varit anställd i statens tjänst, ty i det här fallet har det varit så som i många andra fall då det gällt hantverkare vid regementena, att de suttit

Om pension åt f. skräddaren A. Landin. (Forts.)

antingen på egen verkstad eller också på regementets och en viss del av arbetet har kanske till och med utgått på ackord. Men de ha ändå fått pension. Bankoutskottet har varit med om att tillstyrka sådana pensioner många gånger. En gång gällde det en sotare vid statens järnvägar, som haft entreprenadkontrakt och aldrig såsom denne man arbetat för dagsersättning eller på styck åt staten. Men han fick pension i alla fall. Jag vet också att postförare, som haft postkörningen på ackord, som alltså haft en bestämd ersättning för det arbete, de skulle utföra, och vilket de tagit på entreprenad, men de ha kunnat få pension av riksdagen. Därför anser jag, att då en man, såsom fallet är med denne, suttit på en verkstad och till och med haft skyldighet enligt kontrakt med skolföreläggningen att hålla verkstad både för skrädderiet, som han själv utövade, och för skomakeri, samt dessutom utfört arbete för dessa skolor och sedermera då de upphörde fått anställning vid Kungl. Älvsborgs regementes intendenturverkstäder i Borås och arbetat där till början av år 1935, tala alla skäl för att denne man — som arbetat åt kronan och nu är fattig och sjuk och 64 år gammal — borde kunna tillmätas en pension. Riksdagen har i många fall på svagare grunder än dem, som kunna åberopas i det här föreliggande fallet, tillerkänt arbetare och med dem jämställda pension. Det är ju inte fråga om något större belopp. Och här blir det alltid en del tvistiga förhållanden, även om herr Bagges förslag om pensionernas behandling skulle komma att genomföras, så blir det ändå på det sättet, att vi få räkna med gränsfall och man kommer inte att kunna säga, att en riksdagsman inte har rätt att motionera om dem. Då får man i alla fall syssla med dessa. Så har det gått med änkepensionerna, vilka Kungl. Maj:t numera handlägger. Bland dessa är det en del gränsfall, där Kungl. Maj:t inte beviljat pension, som lika fullt kommit till riksdagen. Den tanken, att riksdagen skulle avhända sig rätten att bestämma om pensionerna helt och hållet, går inte att genomföra.

Jag vädjar i alla händelser till riksdagens första kammare att i detta fall, då mannen tjänat staten så länge och är i stort behov av en liten pension, att bifalla motionen.

Efter det överläggningen förklarats härmed slutad, gjordes enligt de därunder förekomna yrkandena propositioner, först på bifall till vad utskottet i den nu föredragna punkten hemställt samt vidare på bifall till den i ämnet väckta motionen; och förklarades den förra propositionen, vilken förnyades, vara med övervägande ja besvarad.

Punkterna 11—13.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 14.

I en den 14 februari 1936 dagteknad proposition, nr 92, hade Kungl. Maj:t under punkten 4 föreslagit riksdagen medgiva, att t. f. landsfogden i Hallands län Anton Johan Arvid Jacobson finge från och med månaden näst efter den, varunder han frånträdde förordnandet såsom landsfogde, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 2,700 kronor.

*Om pension
åt t. f. lands-
fogden A. J.
A. Jacobson.*

Utskottet hade i den nu förevarande punkten på åberopade grunder hemställt, att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning icke måtte av riksdagen bifallas.

Om pension åt t. f. landsfogden A. J. A. Jacobson. (Forts.)

Enligt en vid punkten avgiven reservation hade herrar *Åkerberg*, *Lindgren*, *Ehrnberg*, *Leffler* och *Carleson* av angivna orsaker inom utskottet yrkat, att utskottet skulle tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

Herr Åkerberg: Herr talman! Detta ärende gäller en framställning från Kungl. Maj:t om sjukpension åt t. f. landsfogden Anton Johan Arvid Jacobson. Utskottet har avstyrkt framställningen. Proposition av motsvarande innehåll förelåg även i fjol men blev även då avstyrkt ehuru med den motiveringen, att den sjukdom, på grund av vilken Jacobson förklarats arbetsoförmögen, måste anses vara självförvållad. Nu har frågan tagits upp igen av Kungl. Maj:t efter en undersökning av dessa förhållanden, och det föreligger ett intyg av professor Sjöbring, varav framgår, att Jacobson lider av en sjukdom, som på latin heter *dementia paralytica*. Detta är ju en sjukdom, som enligt vad professor Sjöbring själv säger, »icke skäligen kan betraktas såsom självförvållad i sådan mening, att den ej skulle medföra rätt till pension». Det är klart, att en sådan sjukdom liksom kanske de flesta andra sjukdomar är självförvållad, men detta har förut ändå inte ansetts utgöra hinder för vederbörande att få pension, när han på grund av sjukdomen är oförmögen att vidare tjänstgöra.

Jacobson har varit i tjänst 18 år 8 månader och med hänsyn till den långa tjänstetiden ha jag och flera andra reservanter med mig i utskottet ansett, att det inte finns skäl att vägra honom någon pension, men vi anse också, att man vid utmätandet av den pensionen kan taga hänsyn till att sjukdomen i viss mån kan sägas vara självförvållad. Det är ju så med denne person, att hans vandel, som det heter i propositionen, inte kan sägas ha varit alldeles fläckfri. Han har på grund av sitt uppträdande utom tjänsten uppkallat stämningen i den halländska bygden emot sig. Han har blivit vad man kallar en mycket impopulär person. Det är klart att sådant kan spela in, när det gäller att mobilisera en opinion för eller emot en person, men ett utskott som bankoutskottet och en församling som riksdagen böra ju försöka frigöra sig från intrycket av sådana opinioner, som kunna ha kommit på fel spår.

Jag vill, herr talman, med denna motivering hemställa om bifall till reservationen.

Herr Lindley: Herr talman! Det är ledsamt att behöva uppträda i en fråga som denna, där man måste ge sig in på personligheter och personliga synder. I detta fall är nog inte huvudsaken, om sjukdomen är självförvållad — det kan man ju säga att den till en viss del är — utan att personen i fråga, som innehar en statstjänst, har skött sig på sådant sätt att han skandaliserat hela orten. Folk kan knappast förstå hur en statstjänsteman med sådant uppdrag som denne person kan få vara kvar i statstjänst. Han har gång på gång uppträtt berusad, t. o. m. inför rätten, och han har ramlat ihop som en hösäck, då han skulle sköta något mål. Han har visserligen varit suspenderad under några månaders tid men inte blivit avskedad. Hos en privat arbetsgivare eller i ett bolag hade karlen blivit ivägkörd omedelbart, om han hade skött sig på det sättet. Men nu har man låtit honom vara kvar, och reservanterna i utskottet framhålla, att hans försyndelser kanske bero på sjukdomen. Ja, det vet jag inte om man kan säga. Den sjukdom han skaffat sig, *dementia paralytica*, är ju en följsjukdom av syfilis. Denna har han skaffat sig tidigare, kanske genom sitt utsvävande liv. Det skulle chockera medborgarna i samhället, inte bara att mannen fått stanna kvar, då han bort avskedas för många år sen, utan att han nu till på köpet skulle få en pension som han inte är berättigad till.

Om pension åt t. f. landsfogden A. J. A. Jacobson. (Forts.)

Nu tror jag inte han har så stort behov av denna pension, ty efter vad jag tror mig veta är han omhändertagen på ett hospital, och den enda nyttan skulle i så fall vara att han får bli första klassens hospitalspatient, som kanske är litet trevligare. Han kan skaffa sig mat från ett hotell och slippa äta hospitalsmaten. Men det kan ändå inte anses ligga någon rättvisa i att pensionera mannen i fråga.

Jag kan för min del inte annat än yrka bifall till utskottsförslaget. Jag vill på samma gång påpeka, att anledningen till att mitt namn inte finns under betänkandet är att jag var borta på en avtalsförhandling den dag det justerades. Jag yrkar alltså bifall till utskottets förslag.

Herr Lindgren: Jag ber att få fästa kammarens uppmärksamhet på, att rättspsykiatriska nämnden i medicinalstyrelsen, som väl får anses som den största auktoritet vi ha på detta område, i sitt utlåtande den 19 september 1935 har anfört, att den sjukdom, varav Jacobson lede, enligt gängse medicinsk åskådning icke kunde anses såsom självförvållad. Det är alltså icke allenast professor Sjöbring utan även den förnämsta medicinska auktoritet vi ha i detta land som förklarar att sjukdomen inte skäligen kan anses självförvållad. Jag tycker allt att det är bra djärvt att då framföra en motsatt uppfattning.

Jag ber även få påpeka, att ehuru Jacobson icke varit ordinarie har dock på hans avlönning enligt de handlingar som föreligga.

Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till reservationen.

Herr Johansson, Johan Bernhard: Herr talman! Ehuru jag inte tillhör bankoutskottet vill jag ändå säga min mening i detta ärende.

Jag ämnar inte på något sätt försvara Jacobsons privata liv och leverne men vill fästa uppmärksamheten på en annan sida av saken. Som det nu är, är han ju sjuk och kan inte fullgöra sin tjänst. Han har undan för undan, tror jag, om jag ej missförstått uppgifter i tidningar, i sexmånadersperioder fått tjänstledighet för sjukdom. Jag föreställer mig att det inte blir möjligt för staten att utan vidare avskeda honom; han har ju varit i tjänst under aderton år. Resultatet av ett avslag på Kungl. Maj:ts förslag skulle ju bli att dessa fortlöpande tjänstledigheter undan för undan förnyades, och denne sjuke man, som inte kan fullgöra sin tjänst, skulle sitta och uppehålla en befattning som det vore önskvärt att så snart som möjligt få stadigvarande besatt med annan innehavare. Staten måste väl även i fortsättningen ge honom någon försörjning, avskeda honom kan den knappast, med de sjuklighetsintyg som föreligga, och då menar jag att det är en förnuftig och rimlig lösning som Kungl. Maj:t föreslagit, nämligen att vi ge Jacobson en pension och på det sättet få ordnat frågan.

Jag hemställer därför, herr talman, om bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

Herr Åkerman: Herr talman! Jag kan inte förhålla mig alldeles stilla och tyst under denna diskussion. Jag har nämligen under åtskilliga år varit domare i den trakt, där denne person hade sin verksamhet, och har haft tillfälle att många gånger iaktta honom och tyvärr ofta med ledsnad. Det kan ju vara djärvt att uttala sig i en rent medicinsk fråga, där det finns så många lärda utlåtanden avgivna, men min bestämda mening om denne man var att han led av en sjukdom, vilken heter något fint på grekiska, som jag inte kommer ihåg nu, men som på svenska kort och gott kallas sjukligt spritbegär. Det var alltså någon medfödd sjuklig drift som tvingade honom till den olyckliga

Om pension åt t. f. landsfogden A. J. A. Jacobson. (Forts.)
 vanan att periodvis berusa sig. Min mening är att han inte själv var ansvarig för sina handlingar, då han kom i det stadiet att han måste ha sprit. Han kunde gå lugnt och stilla omkring i flera månader och visa sig som en snäll och vänlig och hygglig människa, men så for, om jag så får säga, spritdjävulen i honom, och då kunde han inte svara för sig själv. Den sjukdomen måste betraktas som en form av vansinne, det är min enkla lekmanuppfattning, och denne man är ju inte den enda i den vägen som man har sett. Han var, såvitt jag förstår, i grund och botten en snäll och god människa men djupt olycklig. Jag kan därför inte ställa mig avvisande till förslaget om hans pensionering, fastän jag långt ifrån har några glada minnen av mannen — tvärtom. Men jag tror att han sedan många år tillbaka inte har varit tillräknelig för sina handlingar. Han var född med denna olycksaliga benägenhet, och det kunde han inte rå för. Sedan har han ytterligare ökat sin malör med en annan fatal sjukdom, som han kanske skaffat sig genom ett sådant slarv som människor ofta göra sig skyldiga till, då de inte äro fullt nyktra. Om det kan kallas att sjukdomen är självförvållad, begriper jag ej. Men hans fyllerisjuka var, såvitt jag förstår, inte självförvållad, utan han var säkerligen född med sjukliga anlag.

Jag kommer för min del att stödja den ansökan som gjorts, att han måtte få någon ekonomisk hjälp.

Herr Åkerberg: Herr Lindleys uppgift att mannen var omhändertagen — herr Lindley preciserade det till omhändertagen på hospital — är inte alldeles riktig. Han befinner sig på en anstalt, som väl närmast får betecknas som pensionat, men där ligger han naturligtvis inte gratis, och några släktingar som kunna betala för honom har han inte. Den enkla sanningen är, att om pensionen vägras honom, måste fattigvården ta hand om honom. Jag tycker inte det är staten värdigt, att en tjänsteman som har arbetat åt staten i nära nitton år skall hänvisas till fattigvården, även om hans vandel inte har varit klanderfri.

Herr Johansson, Johan: Jag beklagar att utskottets majoritet har nödgats gå emot en pension i detta fall, men i utskottet har från trovärdigt håll lämnats upplysningar av sådan beskaffenhet om denne t. f. landsfogdes sätt att sköta sig såväl i som utom tjänsten, att det ur alla synpunkter skulle vara kränkande för rättskänslan om han beviljades pension. Jag har endast velat meddela detta.

Vad sjukdomen beträffar — det är ju mycket tråkigt att behöva gå in på sådana saker beträffande en person, men Lindgren söker göra gällande att den är oförvållad — ifrågasättes dock, om han ådragit sig den i tjänsten. Dyliga påståenden falla helt och hållet till marken. Tror för övrigt någon, att om en fattig arbetare, som hade skött sig på samma sätt som denne man har gjort, kom och begärde pension, någon enda röst skulle höjas för att det skulle ges någon erkänsla? Det är att märka att denne tillförordnade landsfogde inte är berättigad till pension i någon form. Drar man ut konsekvenserna, skulle vi inte alls fästa oss vid några vitsord, utan det kunde kvitta hur en person hade skött sig.

Jag yrkar, herr talman, bifall till utskottets hemställan.

Herr Ehrnberg: Om sjukdomen är självförvållad eller inte, bör enligt mitt förmenande icke vara av någon avgörande betydelse, utan riksdagen bör grunda sitt beslut på, huruvida den sjukdom mannen lider av kan anses ha varit orsaken till det levnadssätt han fört och mot vilket berättigade anmärk-

Om pension åt t. f. landsfogden A. J. A. Jacobson. (Forts.)

ningar kunnat resas. Enligt mitt förmenande måste man utgå ifrån, att sjukdomen har varit orsaken till hans leverne, och vid sådant förhållande kan jag inte finna annat än att det är fullt riktigt som departementschefen säger, att det vore obilligt, om denne man, som i alla fall i aderton år har varit i statens tjänst, skulle lämnas utan någon som helst hjälp i pensionsavseende.

Jag tillåter mig därför att yrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

Herr statsrådet **Wigforss**: Jag skall inte tillägga många ord till vad som har sagts av talesmännen för reservationen. Jag förmodar att kammaren har fått full klarhet över hur detta ärende ligger till. Det är kanske delvis onödiga och inte så angenäma upplysningar som ha lämnats här.

Redan förra året lade ju Kungl. Maj:t fram en proposition i denna sak. Den avslogs, såvitt man kan bedöma, med den uttryckliga motiveringen, att det inte var visat att den ifrågakvarande statstjänstemannens förseelser hängde samman med sjukdomen. Nu föreligger ett, såvitt man förstår, klart bevisande läkarintyg att så är fallet, och de skäl som tidigare ha anförts ha därmed faktiskt slagits undan. Praktiskt taget gäller det, att om denne tjänsteman varit ordinarie hade det inte varit tal om att han inte fått en pension. Nu finns det en ganska lång praxis, enligt vilken personer i denna ställning genom riksdagsbeslut blivit behandlade på samma sätt. Man skulle således nu bryta denna praxis.

Jag kan mycket väl förstå de känslor som ha tagit sig uttryck, men de skulle egentligen ha riktat sig emot att denne man under så lång tid har fått vara kvar i statens tjänst. Nu har han fått vara det, och det gäller i praktiken, huruvida staten efter aderton år skall känna sig skyldig att försörja honom eller överlämna honom åt kommunen. Det förefaller mig vara den enda riktiga och billiga lösningen, att staten tar på sig denna kostnad, och jag hoppas därför att reservationen vinner kammarens bifall.

Herr **Ström, Torsten**: Det kan inte hjälpas att man måste göra vissa reflexioner, då man sitter i bankoutskottet och behandlar dessa framställningar om understöd och pensioner åt alla möjliga och omöjliga personer. Herr Lindley har framfört de synpunkter, som kommo till uttryck i bankoutskottet från vissa ledamöter, och jag skall bara be att få fästa kammarens uppmärksamhet på en annan sak. Vi ha en stor grupp människor som ha tjänat Kungl. Maj:t och kronan, jag tänker på de gamla soldaterna såväl vid marinen som vid armén. I deras avskedspass har det hitintills hetat, »att de sig redligen och väl skickat» under sin långa tjänstgöring för att de överhuvud taget skolat komma i åtnjutande av understöd från Vadstena krigsmanshuskassa. Om dessa gamla soldater under sin tjänstetid begått mindre förseelser och varit i arrest några dagar, så ha de inte i avskedspasset fått inskrivet, att de sig redligen och väl skickat, och följaktligen har det varit mycket svårt för dem att få sitt understöd.

Jag vill bara i detta sammanhang dra upp denna jämförelse och ber i övrigt att få yrka bifall till utskottets förslag.

Överläggningen ansågs härmed slutad, varefter herr talmannen i enlighet med de yrkanden, som därunder framkommit, gjorde propositioner, först på bifall till vad utskottet i den nu ifrågakvarande punkten hemställt samt vidare på bifall till Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning; och förklarade herr talmannen, sedan han upprepat propositionen på bifall till utskottets hemställan, sig finna denna proposition vara med övervägande ja besvarad.

Om pension åt t. f. landsfogden A. J. A. Jacobson. (Forts.)

Herr *Akerberg* begärde votering, i anledning varav uppsattes samt efter givna varsel upplästes och godkändes en omröstningsproposition av följande lydelse:

Den, som bifaller vad bankoutskottet hemställt i sitt utlåtande nr 20 punkten 14, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, bifalles Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning.

Sedan kammarens ledamöter intagit sina platser samt voteringspropositionen ånyo uppläst, verkställdes omröstningen på det sätt, att efter särskilda uppmaningar av herr talmannen först de ledamöter, som ville rösta för ja-propositionen, och därefter de ledamöter, som ville rösta för nej-propositionen, reste sig från sina platser; och befanns därvid, att flertalet röstade för nej-propositionen.

Punkterna 15—38.

Vad utskottet hemställt bifölls.

Föredrogos ånyo bankoutskottets utlåtanden:

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tilläggs pension åt vissa i statens tjänst anställda personer;

nr 22, i anledning av framställningar angående ersättning till vissa personer i anledning av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring m. m.; samt

nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående beräkningen i vissa fall av pension åt lärarinna med delaktighet i lärarinnornas pensionsanstalt.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Ang. pensionsförhållandena för viss personal vid domänverket.

Föredrogs ånyo bankoutskottets utlåtande nr 24, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillämpning av civila tjänstepensionsreglementet å personal, uppförd å indragingsstat för domänverket.

I en till riksdagen avlåten, den 28 februari 1936 dagtecknad proposition, nr 132, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, hade Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad föredragande departementschefen förordat, utfärda föreskrifter i fråga om tillämpning å personal, uppförd å indragingsstat för domänverket, av bestämmelserna i civila tjänstepensionsreglementet m. m.

Utskottet hade i det nu föreliggande utlåtandet på anförda skäl hemställt, att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Herr Reuterskiöld: Herr talman! Jag måste yrka avslag på föreliggande proposition och betänkande.

Vad som här är föreslaget innebär, att personer som redan överförts på indragingsstat med beaktande av därför föreskrivna villkor nu efteråt skulle komma att underkastas andra villkor. Så snart ett överförande till indrag-

Ang. pensionsförhållandena för viss personal vid domänverket. (Forts.)
ningsstat har skett är det rätteligen ogörligt att ge retroaktiv verkan åt senare tillkomna regler, som icke ingå i de villkor som uppställdes vid överförandet till indragningsstaten. I föreliggande fall angav sammansatta banko- och jordbruksutskottet 1933 i sitt utlåtande nr 1 de villkor som skulle gälla för dem, vilka överfördes på indragningsstat, varvid på dem tillämpades det äldre avlöningsreglementet av 1923 och därtill hörande pensionsreglemente av 1922, om jag inte misstär mig. I de villkor som därvid uppställdes finns, såvitt jag kan se, inte något som innebär ett förbehåll för senare ändringar. Det skulle för övrigt strida mot hela den princip som ligger bakom överförandet till indragningsstat. Genom överförandet blir förhållandet mellan dem som överförras och staten definitivt reglerat. Om jag sedermera ändrar det för att som här få en tidigare pensionsålder kan ju staten visserligen göra affär på det, men det är stridande mot enskildas bestämda rätt och anspråk. Hade frågan kommit upp för låt oss säga tjugu år sen, skulle jag inte tvivlat ett ögonblick på att vederbörande i domstolsväg skulle ha fått rätt. Jag är inte, herr talmann, alldeles säker på att det i närvarande stund skulle gå så, på grund av den utveckling som har ägt rum. Men för mig står det alldeles klart, att de som det nu gäller ha rätt att fasthålla en gång givna villkor och jag anser inte att riksdagen skall bryta den rätt som en gång är given.

Jag får därför yrka avslag på såväl den kungl. propositionen som utskottets betänkande.

Herr statsrådet **Wigforss**: Med anledning av herr Reuterskiölds yttrande vill jag endast omtala, att de betänkligheter som herr Reuterskiöld här uttalade var jag inte alldeles främmande för, då ärendet först kom upp till behandling. Men på grund av statskontorets yttrande och de alldeles bestämda uttalanden, som kommo från de mest sakkunniga förvaltningsmässiga och juridiska håll, har jag kommit till den uppfattning, som finnes återgiven i propositionen och som tydligen delas av utskottet. När herr Reuterskiöld säger att han till och med misstänker, att en svensk domstol inte skulle döma på annat sätt, förefaller det mig som om kammaren inte skulle behöva ha några betänkligheter att följa denna väg.

Herr **Reuterskiöld**: Kammaren torde observera att i statskontorets yttrande, återgivet på sid. 16, står det, att statskontoret har — med biträdande av domänstyrelsens ifrågavarande framställning — erinrat om skyldigheten för tjänsteman, å vilken 1920 års avlöningsreglemente för domänverket äger tillämpning, att underkasta sig ändrade pensionsbestämmelser samt i anslutning därtill anfört, att någon tvekan icke syntes ämbetsverket råda därom, att jämväl för befattningshavarna å indragningsstat dylik skyldighet föreläge.

Ja, det är ett mycket »auktoritativt» uttalande, men det är ett auktoritativt uttalande utan grund. De som äro överförda till indragningsstat karakteriseras nämligen just av att de *icke* äro underkastade något sådan, varom här talas.

När jag sade att jag var övertygad om att för tjugu år sedan en domstol skulle bifalla yrkande om de gamla villkorens fortsatta tillämpning, men inte är lika övertygad om det nu, så betyder det att jag visst är övertygad om att domstolarna även nu skulle göra det, men jag är inte lika övertygad om att högsta domstolen skulle göra det.

Efter härmed slutad överläggning yttrade herr talmannen, att i avseende på det nu föredragna utlåtandet endast yrkats att vad utskottet hemställt skulle avslås.

Ang. pensionsförhållandena för viss personal vid domänverket. (Forts.)

Sedermera gjordes propositioner, först på bifall till utskottets hemställan samt vidare på avslag därå; och förklarades den förra propositionen, som upprepades, vara med övertvägande ja besvarad.

Vid förnyad föredragning av bankoutskottets utlåtande nr 25, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av §§ 2, 3 och 9 förordningen den 17 maj 1935 (nr 176) angående konungariket Sveriges stadshypotekskassa, m. m., bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Vid ånyo skedd föredragning av första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 9, i anledning av väckt motion om vetenskaplig utredning rörande smörets och margarinets näringsfysiologiska betydelse m. m., bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt;

och skulle jämlikt § 63 riksdagsordningen detta beslut genom utdrag av protokollet delgivas andra kammaren.

Vid förnyad föredragning av första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 10, i anledning av väckt motion angående reglering av rätten för såväl döpta som odöpta att till förutvarande förnamn tillägga nya sådana, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Vid förnyad föredragning av första lagutskottets utlåtande nr 29, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall förordna om kreditspär, dels ock i ämnet väckta motioner, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogs och bordlades på begäran Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade proposition nr 233.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 12.55 på dagen.

In fidem
G. H. Berggren.
